

YÖK bilim hayatına yön verecek yeni projelere imza atıyor

YÖK bilim hayatına yön verecek yeni projelere imza atıyor

Yüksekö retim Kurulu (YÖK), 39 yılı geride bırakırken, yeni yılda üniversitelerde kaliteyi ve liyakatı önceleyen yenilikçi çalımlara "Yeni YÖK" mottosuyla imza atmaya hazırlanıyor.

YÖK, 12 Eylül 1980 askeri darbesi sonrası Milli Güvenlik Konseyi (MGK) tarafından hazırlanarak 6 Kasım 1981'de yayımlanan 2547 sayılı Yüksekö retim Kanunu ile kuruldu.

Türkiye'deki tüm yüksekö retim kurumlarının çatısı altında toplayan YÖK, bugün itibarıyla sayısı 207'yi bulan yüksekö retim kurumu, 8 milyonu bulan öğrenci, 175 bini bulan öğretim elemanı ile oldukça geniş bir kesim için çalımlar ve koordinasyon görevi yürütüyor.

YÖK'e bugüne kadar sırasıyla Prof. Dr. Hüsnü Doğanramacı, Prof. Dr. Mehmet Salihan, Prof. Dr. Kemal Gürüz, Prof. Dr. Erdoğan Teziç, Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan ile Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya başkanlık etti.

Yüksekö retim Kuruluna, 6 Kasım 2014'te vekaleten, 11 Kasım'da ise asaleten atanan Prof. Dr. Yekta Saraç başkanlık yapıyor. Saraç, göreve geldiği gündünden itibaren "Yeni YÖK" felsefesiyle "eski YÖK" imajını geride bırakmak için birçok yapısal değişikliğe imza attı. Bu süreçte "YÖK üniversitelere neden müdahale ediyor?" döneminden "YÖK üniversitelere ne konularda neden müdahale etmiyor?" dönemine geçildiği belirtilirken artık sürecin üniversitelere sürekli müdahale etmek yerine yetki devirleri ile yönetildiği açıklanıyor.

Yeni misyon ve vizyonuna liyakat ve verimliliği koyan YÖK, Yüksekö retim Kalite Kurulunun kurulması, Yüksekö retimde Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi, YÖK 100/200 Doktora Projesi, Hedef Odaklı Uluslararasılaşma, Üniversite-Sanayi Birliği, Dijital Dönüşüm, Açık Bilim ve Açık Erişim Projesi, Geleceğin Meslekleri Projesi, YÖK Sanal Laboratuvarı, akademide liyakata ve kritik alanlara öncelik veren YÖK-Gelecek Projesi ve yakın zamanda ayrıntıları açıklanacak olan YÖK-Anadolu Projesi gibi birçok alanda kaliteyi önceleyen yeni ve yenilikçi çalımlara imza atıyor.

"Yeni YÖK" mottosunun mimarı Yekta Saraç'ın göreve gelmesiyle Kurul, ilk olarak bazı yetkilerinin üniversitelere devredilmesiyle dikkatleri üzerine çekti. Bu dönemde yüksekö retimde daha önce cesaret edilemeyen yapısal değişiklikler hayata geçirildi. Bunların en önemlileri arasında YÖK'ten tamamen bağımsız bir Yüksekö retim Kalite Kurulunun kurulması yer aldı.

Yeni YÖK'ün başkanlığı Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Projesi ile de yenilikler hayata geçirildi. Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler ve Araştırma Üniversiteleri olmak üzere iki koldan yürütülen proje kapsamında, araştırma üniversitelerinin performans sonuçlarına ilişkin yıllık raporlar "effaflık" gereği kamuoyu ile paylaşılmaya başlandı.

Vakıf üniversitelerindeki kaliteyi artırmaya dönük de bir dizi faaliyet yürüten YÖK, bu üniversitelere AR-GE bütçesi ayırma ve öğrenci retim üyesi yetiştirme zorunluluğunu getirdi. Yüksekö retim tarihinde ilk kez "Üniversite Yıllık İzleme ve Değerlendirme Raporları" ve "Vakıf Yüksekö retim Kurumları Raporları" da yayımlanmaya başlandı.

Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu alanlarda 5 binin üzerinde doktoralı yetiştiriyor

Yüksekö retim Kurulunca, ilk kez başlatılan, başarıya endeksli burs programlarına büyük önem veriliyor. Bunlardan en dikkati çeken yeni YÖK'ün "Gelecek 10 yıl için güçlü nesiller yetiştirme" sloganı ile başlatılan 100 öncelikli alanda, her çağrıda 2 bin kişiye doktora bursu verilen "YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı" oldu.

YÖK'ün özel önem verdiği bu programdaki öğrenci sayısı, bu yıl itibarıyla 5 binin üzerine çıktı. Ayrıca, Yurtdışı Doktora Araştırma Bursu (YÖK-YUDAB) da hayata geçirilen önemli burs projeleri arasındaki yerini aldı.

Temel Bilimler Programları Üstün Başarı Sınıflarında (YÖK-TEBİP) özel müfredat ve hocalar tarafından eğitim gören, ülke için özel bilim insanları yetiştirilirken YÖK başarı bursları ile de öğrenciler destekleniyor.

YÖK ayrıca Türkiye'de ve hatta dünyada daha önce uygulanmamış olan bir yabancı öğrenci burs programı kurguladı. Bu kapsamda, Türkiye'de öğrenim görmesi sağlanan öğrenciler, ülkelerine döndükten sonra kendi ülkelerindeki devlet kurumlarında 5 yıl boyunca hizmet verecek.

Uluslararası öğrenci sayısında rekor arttı

YÖK'ün uluslararasılaşma alanında hedef odaklı yaptığı planlamalar da meyvesini vermeye başladı. "Yüksekö retimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi"nin de hazırlanmasıyla 182 ülkeden uluslararası öğrenci sayısı 200 bini aştı. Bu artış oranının, Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde son 3 yılda görülmediği kaydedildi.

Küresel ölçekteki koronavirüs hastalığı salgınının ülkeye uluslararası öğrenci akını olumsuz etkilememesi için bazı kararlar alındı ve YÖK olarak Study in Turkey YÖK Virtual Fair 2020 adıyla bir sanal yüksekö retim fuarı düzenlendi. 20-22 Temmuz 2020'deki fuarda, 165 ülkeden ziyaretçi, sanal ortamda, herhangi bir ücret ödemesiz yüksekö retim kurumlarının temsilcileri ile buluşma ve ayrıntılı bilgi alma imkanına sahip oldu. Uluslararası öğrenciler için

düzenlenen sanal fuarın bir benzeri de Türkiye'deki üniversite adayları ve veliler için Üniversiteni Ke fet YÖK Sanal Fuarı-2020 adıyla düzenlendi.

Üniversite- sanayi i birli inde "sessiz devrim"

Üniversite-sanayi i birli ine yönelik "sessiz devrim" tabiriyle düzenlemeler de hayat geçirildi. Buna göre, meslek yüksekokullarının organize sanayi bölgelerinde açılması ve i yeri odaklı e itimin te vik edilmesi uygulamaları ba latıldı. Bilimsel ara tırma projelerinde lisansüstü ö renciler bursiyer olarak desteklenirken, üniversitelerde sermaye irketi statüsünde Teknoloji Transfer Ofislerinin kurulmasına destek verildi. YÖK-Aselsan Doktora Programları (Aselsan akademi) da ba latıldı.

YÖK'ün yürüttü ü yüksekö retimde yenilikçi giri imler, projeler ve düzenlemeler de devam ediyor. Doktora Sonrası Ara tırmacı stihdamı (Post-doc), ücretli ara tırma izni, emekli ö retim üyelerinin sözle meli olarak istihdam edilmesi, denklik ve tanımda yeni geli meler, yüksekö retimde engelsiz e itim ve eri im çalı maları, ilk kez verilen YÖK Üstün Ba arı Ödülleri, Yüksekö retim E itim Programları Danı ma Kurulu ve Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulunun kurulması, Ortado u'da Akademik Mirası Koruma Projesi gibi ba lıklarda politikalar da halen sürüyor.

Üniversitelerde dijital dönü üm

Son dönemde yüksekö retim alanında dijital ortamda yenilikçi düzenlemeler de hayata geçirildi. YÖK'te dijital sistem ve veri payla ımı üzerine de çalı malar yürütüldü. Online denklik ba vurusu, YÖK Atlas, YÖK Akademik, Ulusal Tez Merkezi, üniversitelere e-Kayıt, YÖK Kariyer, e-Mezuniyet Belgesi, YÖK mobil uygulamaları gibi e-Devlet üzerinden kolayca yürütülen hizmetler sunulmaya ba landı.

"Dijitalle en YÖK" mottosuyla Yüksekö retimde Dijital Dönü üm Projesini yüksekö retim tarihinde ilk kez bu yıl hayata geçiren YÖK, bu alanda ö retim üyelerine ve ö rencilere yönelik e itimlere hız verdi.

"Açık Bilim ve Açık Eri im"

"Dijitalle en YÖK" çalı maları kapsamında "Açık Bilim ve Açık Eri im" çalı maları ile yapılan bir dizi düzenleme sonunda açık bilim açık eri imde önemli mesafeler kat edildi. "YÖK Açık Bilim Sistemi Yazılım Projesi" çalı maları ise devam ediyor.

YÖK'ün koronavirüs önlemleri çalı maları

Yüksekö retim Kurulunca, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) önlemleri kapsamında üniversite ö rencilerinin açık eri imine sunulan "YÖK Dersleri Platformu" hayata geçirildi ve bu platforma ait içeriklere, mobil operatörler tarafından tanımlanacak olan 6 GB'lık "Uzaktan E itime Destek kotası" kapsamında ücretsiz eri im imkanı sa landı.

YÖK bünyesinde, çe itli üniversitelerin farklı disiplinlerinden gelen uzaktan ö retim alanında uzman akademisyenlerin yer aldı ı "Uzaktan Ö retim Politikaları Komisyonu" olu turuldu.

Salgın sürecinde üniversitelerdeki uygulamalara yönelik "Küresel Salgında Yeni Normalle me Süreci Rehberi" hazırlayan YÖK, ayrıca Türk Standardları Enstitüsü (TSE) i birli iyle salgın ile mücadele kapsamında, üniversite yerle kelerinde sa lıklı ve temiz ortamların olu turulması, hijyen ko ullarının sa lanması için "Küresel Salgın Ba lamında Yüksekö retim Kurumlarında Sa lıklı ve Temiz Ortamların Geli tirilmesi Kılavuzu"nu hizmete sundu.

Salgın nedeniyle mart ayında üniversitelerde uzaktan ö retime geçilmesiyle birlikte laboratuvar uygulamaları gerektiren derslere ili kin çözüm olarak YÖK Sanal Laboratuvar Projesi de hayata geçirildi.

YÖK-Gelecek Projesi ile yeni dönem

Yeni YÖK tarafından yüksekö retim tarihinde ilk kez ba latılan YÖK Gelecek Projesi ile effaflık, liyakat ve fırsat e itli ini gözeterek üniversitelerde akademik kadro kullanımda mevcut genel cari usule ek olarak yeni bir yöntem getirilmeye ba landı.

Bu projede öncelenen "ki iler" de il, öncelikli alanlar olacak. Farklı statüde olan devlet üniversiteleri için kadro kullanımı konusunda ülkenin kalkınma yolundaki yürüyü üne uygun merkezi bir planlama yapılacak.

Gelece in bilim insanları için YÖK tarafından kurgulanan bu proje üç a amadan olu acak.

Projenin birinci a aması, ülkenin kalkınmasında önem arz eden disiplinlerarası alanlarda ara tırma görevlisi alımı ile ba latıldı. "Öncelikli Alan Ara tırma Görevlisi stihdamı" ile üniversitelere ek kadro tahsisi yapıldı. lan izinleri YÖK'ten alındıktan sonra gerekli artlar üniversitelerce yürütülüyor.

Bu kadrolara yapılacak atamalar, bütünüyle liyakat çerçevesinde olması için belli bir üniversitenin havuzundan de il, Türkiye'nin havuzundan yararlanılarak gerçekleştirilecek.

Yeni YÖK, Türk yüksekö retim sisteminin liyakat ve ehliyet çerçevesinde ekillendirilmesine ve üniversitelerin ihtisasla masına katkı sa layacak "Öncelikli Alan Ara tırma Görevlisi" atamalarıyla, kısa bir müddet zarfında yüksekö retim sisteminde hissedilebilir bir iyile me hedefliyor.

Projenin ikinci a amasını ise "Öncelikli Alanlarda Ö retim Üyesi stihdamı" olu turuyor. Projenin bu a amasında öncelikli ve özellikli alanlar olarak kritik teknoloji alanları belirlendi.

Dünyada kritik teknoloji olarak adlandırılan alanlara ili kin etki ve ülke atlarında yapılabirlik analizleri dikkate alınarak kendi içlerinde önceliklendirildi. Daha sonra da belirlenen bu alanlarda üniversitelerin yetkinli ine ili kin bibliyometrik analizler yapıldı. Ba arılı bulunan üniversitelerin bölümleri ile bu kritik alanlar e le tirildi.

"Öncelikli Alan Ara tırma Görevlisi stihdamı" kapsamında, ülkenin kalkınma yolundaki öncelikli olan ve dünyada "kritik teknolojiler" olarak adlandırılan alanlarda üniversitelere ö retim üyesi kadroları (doktor ö retim üyesi, doçent, profesör) ek atama izinleri verildi.

Belirlenen öncelikli alanlarda 77 üniversiteye 18 kritik teknoloji alanında 750 ek ö retim üyesi kadrosu tahsis edildi. Yani üniversiteler mevcut mevcut kadroları izinlerine ek olarak, toplamda 750 ö retim üyesi daha alabilecek. Böylece, sadece ülke için önemli olan kritik teknoloji alanlarında, ba arılı ö retim üyelerinin bulundu u bölümlere ba arısı dolayısıyla ayrıcalık tanınıyor. Bu a ama ile YÖK kuruldu u tarihten itibaren ilk defa ba arılı bölümlerin, merkezi olarak YÖK tarafından görölmesi ve bunlara kadro takviyesi yapılması söz konusu oldu.

Projenin üçüncü a amasını ise akademik personel istihdamına yeni bir vizyon kazandıracak olan "YÖK Akademik Kariyer-Liyakat Platformu" olu turacak. Liyakat sahibi nitelikli doktoralı gençler ile üniversiteler ülkede ilk defa uygulanacak bir kurgu ile bir platformda e le tirilecek.

Bu proje, doktorasını tamamlamı akademisyen, ara tırmacı ve bilim insanlarının Türk yüksekö retim sisteminde daha effaf ve liyakat odaklı istihdamına yönelik kurgulandı. Platform önümüzdeki günlerde kullanıma açılacak.

YÖK-Anadolu Projesi

Anadolu'daki yeni geli en üniversiteleri nispeten daha geli mi üniversitelerle e le tirerek eksiklerin hızla giderilmesinin hedeflendi i, ilk kez kurgulanan "YÖK Anadolu Projesi"nin ise bu ay içerisinde hayat geçirilmesi planlanıyor.

Tags: Etiketler:

YÖK